

Ghid de program: sprijin preventiv și receptiv pentru copii, familii și prestatori de îngrijire alternative în timpul COVID-19

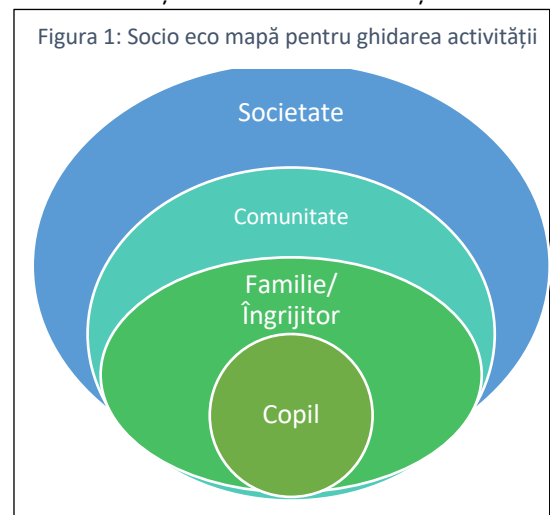
Pandemia COVID-19 ne cere să evaluăm cum adaptăm mai bine serviciile și programele existente sau creăm altele noi ca să servim mai bine copiii și familiile în astfel de situații incerte. O socio-eco mapă¹ (vedeți imaginea de mai jos) ne-ar putea ajuta să înțelegem cum COVID-19 poate afecta copiii, familiile și comunitățile pe care ne propunem să le deservim. Această mapă, de asemenea, ajută programelor la adaptare, reorganizare și determinarea priorității activităților de prevenire și răspuns.

Impactul asupra copiilor și familiilor

Perturbările care afectează familiile, prietenii, rutina zilnică și comunitatea în general pot avea consecințe negative asupra bunăstării copiilor, educației, dezvoltării și protecției lor. Măsurile întreprinse pentru prevenirea și controlul răspândirii COVID-19 pot expune copiii riscurilor în domeniul protecției acestora. Carantina și măsurile de izolare la domiciliu, la nivel de instituție, comunitate sau regiune, deși iminente pentru încetinirea răspândirii virusului, pot, de asemenea, avea impact negativ asupra copiilor și familiilor acestora. Este important ca cei care lucrează cu copiii și familiile vulnerabile să fie informați despre riscurile sporite în domeniul de protecție a copilului, ce pot să apară pe durata situațiilor de urgență și atunci când familiile, îngrijitorii și comunitățile sunt în situație de stres. Vă propunem aceste [Linii directoare tehnice \(vedeți anexa 1\)](#) cu privire la protecția copiilor pe timpul pandemiei COVID-19.²

COVID-19 poate schimba rapid condițiile în care copiii trăiesc. Carantina și măsurile de distanțare socială precum închiderea școlilor, a centrelor comunitare și limitarea altor servicii, interzicerea vizitării de către membrii familiilor a copiilor din serviciile alternative, dar și restricționarea deplasărilor pot perturba rutina copiilor și suportul social pe care îl primesc familiile. Aceasta, de asemenea, supune stresului suplimentar familiile și îngrijitorii care pot rămâne fără sprijinul pentru copii sau fără loc de muncă. Copiii și familiile care deja sunt vulnerabile din cauza excluderii social-economice, care locuiesc în unități supraaglomerate, sau sunt deja separate, sunt supuși riscurilor de protecție și întreruperilor în procesul de îngrijire. Părinții pot rămâne fără loc de muncă, fapt care cauzează stres economic și emoțional; stresul poate genera reducerea atenției acordate copiilor. Când școlile sunt închise și copiii se află acasă numărul situațiilor tensionante în familie poate crește, ceea ce, uneori, duce la creșterea nivelurilor de violență, abuz și neglijare a copiilor. Mai mult decât atât, închiderea școlilor și pierderea locurilor de muncă ar putea, de asemenea, duce la împingerea copiilor în stradă sau în câmpul muncii. Unii dintre ei ar putea fi trimiși să locuiască în afara comunităților sau familiilor. Nu în ultimul rând, închiderea spontană a instituțiilor rezidențiale de îngrijire a copiilor ar putea conduce la reunificări în masă și rău planificate, deseori în familii nepregătite, fără monitorizare, cu expunerea copiilor la riscuri mari de violență, abuz și neglijare, precum și de re-separare.

Cu toate acestea, provocările respective ar putea constitui și oportunități de recunoaștere a rezilienței copiilor și familiilor cu care noi lucrăm. De rând cu recunoașterea riscurilor suplimentare, este la fel de important să balansăm aceasta prin eforturi conjugate orientate spre recunoașterea, construirea pe și valorificarea punctelor forte ale copiilor, familiilor și comunităților. Trebuie să fim pro activi în a ajuta familiile să ia decizii privind grija de sine și bunăstarea proprie, să acceseze serviciile de bază, să implementeze practicile bune de igienă și de educație a copiilor, precum și să găsească modalități de a face față situațiilor specifice din familie

¹ Un cadru ecologic este unul care reprezintă modul în care sistemele diferite se afectează reciproc; existența nu are loc în vid, ci în raport cu circumstanțele în schimbare; sistemele sunt dinamice și interrelaționate. Mai multă informație pe: <https://www.oxfordbibliographies.com/view/document/obo-9780195389678/obo-9780195389678-0095.xml>

² Alianța pentru Protecția Copilului și Acțiune Umanitară (Alliance for Child Protection in Humanitarian Action), Notă Tehnică: Protecția Copiilor în timpul pandemiei de coronavirus, Veriunea 1, Martie 2019. <https://alliancecpha.org/en/COVID19>

și comunitate. De asemenea trebuie să fim activi în abordarea organizațiilor implicate și a structurilor guvernamentale responsabile de protecția și îngrijirea copiilor. Atunci când condițiile se schimbă rapid și vor continua să se schimbe pentru o perioadă necunoscută de timp, este important să căutăm modalități de colaborare și valorificare a resurselor existente pentru a acoperi necesitățile schimbătoare ale celor pe care noi îi deservim. Trebuie să fim creativi în utilizarea comunicării virtuale și a noilor căi de comunicare și conexiune cu familiile și partenerii.

Acțiunile de program și adaptarea

Deoarece se iau decizii rapide pentru adaptarea și crearea serviciilor și activităților pentru a preveni răspândirea COVID-19 și a răspunde riscului în creștere legat de pandemie, utilizarea unei eco socio mape poate ajuta la luarea deciziilor. De asemenea se recomandă stabilirea priorităților. Încurajăm echipele organizaționale să utilizeze această mapă pentru a identifica ce poate și trebuie să fie făcut la fiecare nivel: copilul, familia / îngrijitorul, comunitatea și societatea. Odată identificate, acțiunile potențiale la fiecare dintre niveluri pot fi puse în ordinea priorităților în funcție de perioada acțiunilor, inclusiv cele imediate / urgente, pe termen scurt (în următoarele zile), mediu (pe parcursul săptămânilor) sau lung, și resursele (financiare, umane, tehnologice) necesare.

Nivelul copilului

Ca punct de pornire, începeți să vă gândiți la copiii cu care lucrați direct (individual sau în cadrul programului). Includeți copiii din familii vulnerabile, din îngrijirea alternativă în bază de familie, precum și cei din instituții rezidențiale.

- Incertitudinea și schimbările în rutină pot provoca anxietate și frică în rândurile copiilor. Creați mesaje simple pentru a-i liniști pe copii și a-i ajuta pe părinți și îngrijitori să răspundă corespunzător la necesitățile informaționale și emotive ale copiilor într-o manieră pozitivă. Identificați strategii de oferire a asistenței sociopsihologice copiilor, în special celor aflați în carantină. Vedeți [aici](#) (în limba engleză) câteva exemple de suport sociopsihologic pentru copii evidențiate la Intervenția 3 și [aici](#) (în limba engleză) sugestii pentru adolescenți.
- Asigurați-Vă că dispuneți de mesaje cheie pe înțelesul copiilor despre COVID-19, inclusiv despre spălarea pe mâini, igiena personală și distanțarea socială. Exemple de astfel de mesaje pot fi găsite [aici](#) (în limba engleză) și [aici](#) (în limba engleză).
- Propuneți activități educaționale și de recreare copiilor pe durata izolării. Exemple de activități pentru copii recomandate de CP AOR³ pot fi găsite [aici](#) (în limba engleză). Suplimentar, link-urile următoare prezintă (în limba engleză) resurse educaționale online pentru copii mici (grădiniță – clasa 2): [Everyday Learning și PBS KIDS videos, games and activities all about handwashing and staying healthy.](#)
- Asigurați copiii din îngrijire rezidențială cu cele necesare pentru menținerea igienei personale, a sănătății și bunăstării cum ar fi săpun, dezinfectant, materiale educaționale, consumabile pentru activități de recreare, cum ar fi echipament sportiv, jocuri sau puzzle-uri.
- În strânsă cooperare cu prestatorii de servicii de alimentare cu apă, sanitare și de igienă, dezvoltați și desfășurați activități de promovare a igienei personale pe înțelesul copiilor, inclusiv crearea posterelor și a infograficelor care să vizeze nemijlocit copiii, părinții / îngrijitorii sau alt personal de îngrijire.

Îngrijirea de sine

Îngrijirea de sine este esențială pentru abilitățile noastre de a avea grijă de sine, de familiile noastre și de ceilalți. Există lucruri pe care le putem face ca să ne asigurăm că rămânem sănătoși din punct de vedere fizic și suntem gata din punct de vedere emoțional să răspundem necesităților copiilor și familiilor în cadrul programului nostru.

- Stabiliți ce trebuie să faceți pentru a vă asigura că sunteți la cel mai bun nivel din punct de vedere fizic și mental. Faceți acest lucru zilnic!
- Participați la webinare sau citiți postări despre îngrijirea de sine.
- Asigurați-Vă că ați stabilit o rutină de munca de acasă care convine atât Dvsră, cât și familiei.
- Asigurați-Vă că dispuneți de informația necesară pentru luarea deciziilor înțelepte, inclusiv pentru copii. Vedeți **în anexele 2 și 3** sfaturi simple despre îngrijirea de sine și creșterea rezilienței.

³ [Child Protection Area of Responsibility](#) (CP AoR – Aria de Responsabilitate în Protecția Copilului) se focusează în special pe îmbunătățirea coordonării și intervenției în domeniul protecției copilului în context umanitar. Un șir de resurse în acest domeniu sunt plasate și actualizate cu regularitate în acest fișier pe [Dropbox](#) (în limba engleză).

- Asigurați-Vă de faptul că administratorii sau alt personal din cadrul instituțiilor rezidențiale dispun de materiale (ex. postere), care să explice elementele de bază referitor la prevenirea răspândirii COVID-19, conținând mesaje pe înțelesul copiilor.
- Îngrijitorii din cadrul instituțiilor de asemenea se vor afla în stare de stres, astfel că e necesar de împărtășit mesajele cu privire la îngrijirea de sine și grija față de starea mintală și cu ei.
- Atrageți atenție specială necesităților unice și riscurilor la care sunt supuși copiii cu dizabilități. Vedeți [aici](#) (în limba engleză) liniile directoare în acest sens.

Riscuri de protecție a copilului în situații de urgență⁴

Separarea copiilor de familie: Copiii pot fi separați de familii și îngrijitorii de bază în cazuri de deces, dizabilitate sau boală, în cazul în care unul sau altul este izolat pentru carantină, sau copilul este abandonat după ce a fost supus tratamentului sau au fost în carantină. Copiii sunt în situație de risc sporit de a fi plasați în îngrijire, inclusiv în instituții rezidențiale.

Tulburări de ordin psihologic: Copiii pot avea frică de a fi infectați, pot fi speriați la vederea lucrătorilor medicali sau celor din asistență socială care poartă echipament de protecție (inclusiv măști). Izolarea din cauza închiderii școlilor și a comunităților sau carantina le pot provoca sentimente de îngrijorare sau singurătate, copiii sau îngrijitorii lor pot fi stigmatizați dacă sunt infectați sau există suspexii de infectare.

Violență: Măsurile de carantină a familiilor și comunităților pot provoca tensiuni între îngrijitori și copii, ceea ce poate genera frustrări parentale crescînde sau aplicarea pedepselor corporale. Foarte obișnuită este neraportarea cazurilor de violență fizică. Boala sau decesul îngrijitorului reduce gradul de protecție a familiei; stresul din familie și dependența de străini pentru livrarea de bunuri și servicii către comunitate, i-ar putea lăsa pe copii pradă din cauza nivelului redus de supraveghere.

Munca copiilor: Pierderea surselor de venit din cauza decesului sau îmbolnăvirii îngrijitorului sporește riscul de antrenare a copilului în câmpul muncii.

Neglijarea: Copiii s-ar putea să nu beneficieze de un nivel consistent de stimulare socială și / sau cognitivă din cauza închiderii școlilor și a altor unități.

Nivelul familiei

Examinați și luați în considerație nivelul familiei, inclusiv îngrijitorii din instituții rezidențiale și alte servicii de îngrijire alternativă. Întrebați-Vă ce puteți face pentru ei imediat ca să-i mențineți sănătoși, împreună și să răspundeți necesităților lor cotidiene în aceste circumstanțe noi? Drept exemple ar putea fi următoarele:

- Creați instrumente și grafice pentru efectuarea monitorizării virtuale a copiilor reintegrați și / sau în situație de risc de separare (vedeți propunerile din chenarul de mai jos).
- Comunicați regulat cu partenerii pentru a Vă asigura că ei își aliniază abordările la noile restricții inclusiv aplică măsuri de igienizare și respectare a distanței sociale pentru a proteja atât personalul lor, cât și copiii / familiile.
- Distribuți seturi de igienă personală familiilor, în special celor cu acces limitat la apă și săpun și celor care locuiesc în arii suprapopulate.
- Asigurați-Vă că familiile și copiii în carantină / autoizolare au acces la produse alimentare necesare.
- Gândiți-Vă la aprovizionarea cu produse alimentare, de igienă personală sau materiale educative prin oferirea de transferuri bănești pentru a Vă asigura că familiile vulnerabile stau împreună și își pot acoperi necesitățile de bază.
- Întreruperile rutinei școlare și de muncă pot provoca o creștere a stresului și nivelului de îngrijorare și provoca încălcarea măsurilor de protecție a copiilor. Pentru a preveni astfel de situații, creați mesaje simple pe care să le distribuiți îngrijitorilor, despre îngrijirea de sine, disciplina pozitivă și ce-i de făcut pentru a minimiza reacțiile provocate de stres (inclusiv violente) la comportamentul copiilor. Vedeți [aici](#) (în limba engleză) câteva exemple de resurse excelente de parenting pozitiv.
- Asigurați-Vă de faptul că politicile de protecție ale organizației sunt clare și că știți ce, cui și cum trebuie de raportat.
- Conștientizând faptul că persoanele în vârstă sunt mai vulnerabile în fața contaminării, identificați buneii și alți îngrijitori în vârstă din cadrul programului care ar putea fi supuși unui risc sporit și

⁴ The Alliance for Child Protection in Humanitarian Action, [Guidance Note on the Protection of Children During Infectious Disease Outbreaks](#), 2018.

asigurați-Vă că ei primesc suportul de care au nevoie și, dacă trebuie să fie izolați / puși în carantină, identificați alți membri de familie care să aibă grijă de copiii, pe care aceștia îi aveau în îngrijire.

- Identificați necesitățile și oferiți suport direcționat altor familii vulnerabile.

Nivel de comunitate

Explorați posibilitățile la nivel comunitar. Aceasta include apelarea către alte organizații, autoritățile publice locale și mecanismele de coordonare umanitară care activează în domeniile protecției și îngrijirii copilului, în domeniul sănătății, educației și altele. Aflați ce fac ei și încercați să sincronizați eforturile unde e posibil – reducerea suprapunerilor de servicii poate asigura ca resursele limitate să ajungă la mai mulți copii și familii. În particular, organizațiile focusate pe tematica de sănătate și actorii guvernamentali pot să producă mesaje cheie și să dezvolte inițiative noi menite să reducă răspândirea infectării. S-ar putea să exploatăm "resursele" acestor inițiative astfel ca să putem cuprinde și alte servicii necesare. Comunicați cu regularitate. Exemple de activități în acest sens ar putea fi:

- Întocmirea hărții serviciilor din comunitate (cele existente sau noi) destinate familiilor vulnerabile. Întrebați-Vă dacă activitatea Dvstră îi ajută pe copii/familii să le acceseze. Dacă nu, găsiți modalități de a-i conecta la serviciile care le-ar putea fi de folos.
- Elaborarea de materiale informaționale simple (mici pliante, broșuri), conținând informații concise sau instrucțiuni pentru liderii comunitari despre importanța menținerii copiilor în familii.
- Dezvoltarea mesajelor cheie pentru a fi distribuite lucrătorilor din prima linie din sistemul de ocrotire a sănătății și altor lucrători din sistemul de intervenție urgentă, despre riscuri sporite de protecție a copiilor, inclusiv separarea de familie, importanța facilitării comunicării regulate și sigure dintre copii și părinții / îngrijitorii care sunt temporar separați și oferirea serviciilor prietenoase copiilor. Asigurați-Vă că lucrătorii medicali și cei reprezentând alte servicii de intervenție urgentă din prima linie posedă informații despre ce trebuie să facă și pe cine trebuie să contacteze în cazul identificării unui astfel de risc. Asigurați-Vă că în informația prezentată sunt incluși copiii sau familiile cu dizabilități.

Nivel de societate

În final vedeți ce s-ar putea de făcut la nivel de societate pentru a sprijini distribuția de informații la scară largă în societate. Este foarte important să ajungem la alte organizații, structuri guvernamentale și rețele pentru a vedea unde eforturile pot fi coordonate, și mesaje standardizate. Prioritare sunt acordarea de suport familiilor vulnerabile în eforturile lor de a sta împreună și transmiterea mesajelor clare despre cum copiii și familiile să fie protejați și menținuți sănătoși.

- Asigurați-Vă că lucrătorii din sistemul de intervenții de urgență și din prima linie dispun de informații despre [riscurile suplimentare pentru protecția copiilor](#) (**vedeți anexa 1**) care ar putea fi provocate de COVID-19. Asigurați-Vă ca le-ați oferit informația referitor la ce-i de făcut și cine trebuie anunțat în

Considerații privind monitorizarea virtuală

Telefonați PĂRINȚII / ÎNGRIJITORII

- Obțineți date actualizate despre starea tuturor membrilor familiei
- Urmăriți acțiunile planului individualizat de asistență
- Oferiți sfaturi simple cu referire la prevenire, semnele, simptomele și numerele de contact de urgență
- Faceți evaluările și referirile necesare

Telefonați COPIII și ADOLESCENȚII (capabili să comunice la telefon)

- Obțineți date actualizate referitor la sănătatea și bunăstarea lor
- Urmăriți îndeplinirea activităților incluse în planul individualizat de asistență
- Oferiți informații pe înțelesul lor cu privire la măsurile de prevenire, continuarea educației / învățării
- Oferiți suport sociopsihologic de bază

Telefonați UNITĂȚILE DE ÎNGRIJIRE REZIDENȚIALĂ

- Obțineți date actualizate privind intrările și ieșirile copiilor
- Verificați prezența consumabilelor obișnuite, în special a celor ce țin de igiena personală, și a materialelor didactice / de recreere
- Evaluați situația privind protecția copiilor

Comunicați săptămânal cu parteneri din cadrul autorităților publice locale și centrale, mecanismele de coordonare din domeniul protecției copiilor și alte domenii relevante (ocrotirea sănătății, educație, etc.), rețele ale ONG-urilor și cu liderii comunitari

Înregistrările în dosarele copiilor trebuie să fie efectuate după fiecare sunet sau ședință virtuală cu familiile sau copiii

cazul identificării copiilor în situație de risc. Asigurați-Vă că protecția copiilor este reprezentată în grupurile de lucru cu reprezentanți ai altor domenii.

- Asigurați-Vă că standardele minime existente pentru unitățile de îngrijire rezidențială nu sunt reduse din cauza COVID-19; sprijinul pentru copii și îngrijitori este oferit; comunicarea la distanță dintre copii și familii este facilitată pe parcursul oricărei perioade de izolare / carantină; mecanismul de gatekeeping este consolidat pentru a se asigura că copiii nu sunt plasați în mod implicit din cauza COVID-19 în detrimentul consolidării și menținerii unității familiilor sau identificării altor opțiuni de îngrijire familială.
- Crearea de postere cu mesaje-cheie despre măsurile preventive pentru a menține copiii în familii, plasamentul rezidențial fiind o ultimă opțiune, pentru a fi plasate în spațiile destinate copiilor.
- Asigurați-Vă că anunțurile din partea autorităților publice includ informații importante despre copiii din îngrijire alternativă și că informația, serviciile și consumabilele ajung și la autoritățile respective.

Acest formular va fi actualizat cu regularitate cu informație de ultimă oră, linii directorii și instrumente pentru a ne asigura că echipele de program dispun de informația necesară pentru a lua decizii argumentate.

